

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1- Seznam prostudovaných čítanek pro střední školy

Příloha 2- Eduard Petiška: Prométheus

Příloha 3- Pseudo-Tomášovo evangelium

Příloha 4- Biblický kánon a apokryfy

Příloha 1

Seznam prostudovaných středoškolských čítanek

1. Čítanka pro pátou třídu českých středních škol / Sestavil Dr. Josef Straka V Praze : Bursík a Kohout, 1934 -- 197 s. ;ISBN (Brož.)
2. Čítanka pro VI. třídu středních škol : (Pro gymnasia, reálná a reformní reálná gymnasia) /Sestavil prof. dr. Jaroslav Vlček -- Nové vydání podle osnov z r. 1933 upravil dr. Jan Menšík Praha: Bursík & Kohout, 1935 -- 279 - [I] s.
3. Čítanka pro vyšší třídy středních škol : Pro šestou třídu gymnasií, reálných a ref. reálných gymnasií. Díl II, Výbor z české literatury nové doby (od doby obrozenecké až do roku 1848),vybrané ukázky světové poesie romantické a epické prózy (novela a román) / Sestavil Dr. Antonín Procházka ... -- Vydání G V Praze: Československá grafická Unie, 1935 -- X-221-125 s. ;.
4. Čítanka pro vyšší třídy středních škol : Pro šestou třídu reálek. Díl II, Výbor z české literatury doby nové (od doby obrozenecké až po Svatopluka Čecha), vybrané ukázky světové poesie romantické a epické prózy (novela a román) / Sestavil Dr. Antonín Procházka ... -- Vydání R. V Praze : Československá grafická Unie, 1935 -- XII - 291 - 171 s.
5. Čítanka pro pátou třídu českých středních škol / Sestavil Josef Straka. Praha : Bursík a Kohout, 1945 -- XXXII - 195 s.
6. Čítanka pro VI. třídu středních škol : (Pro gymnasia, reálná a reformní reálná gymnasia) / Sestavil prof. dr. Jaroslav Vlček -- Nové vydání podle osnov z r. 1933 upravil dr. Jan Menšík Praha : s.n., 1945 -- 279 - [I] s.
7. Čítanka pro pátou třídu středních škol / Sestavil Dr. Josef Straka. Praha : Bursík a Kohout, 1946 -- XXXII-195 s.
8. Čítanka pro vyšší třídy středních škol : Pro pátou třídu gymnasií, reálných a ref. reál. gymnasií a reálek : Výbor z české literatury doby staré a střední a vybrané ukázky epiky veršované. Díl I /Sestavil Dr. Antonín Procházka ... -- První vydání 1934, dotisk 1946. V Praze : Česká grafická Unie, 1946 -- 1 sv.
9. Čítanka pro vyšší třídy středních škol : Pro šestou třídu gymnasií, reálných gymnasií a ref. reálných gymnasií. Díl II. Vydání G, Výbor z české literatury doby nové [od doby obrozenecké až do r. 1848], vybrané ukázky světové poesie romantické a epické prózy (novela a román) /Sestavil Dr. Antonín Procházka ... – Dotisk. V Praze: Česká grafická Unie, 1946 -- X-221-[I]-125 s.
10. Čítanka pro vyšší třídy středních škol: Pro pátou třídu gymnasií, reálných a ref. reál. gymnasií a reálek: Výbor z české literatury doby staré a střední a vybrané ukázky epiky veršované. Díl I /Sestavil Dr. Antonín Procházka ... – dotisk. V Praze: Česká grafická Unie, 1947 -- 1 sv.
11. Čítanka pro vyšší třídy středních škol. Díl II, Vydání G. pro šestou třídu gymnasií, reálných a ref. reálných gymnasií / Sestavil Dr. Antonín Procházka. - Dotisk prvního vydání pro školní rok 1947/48. V Praze: Česká grafická Unie, 1947 -- 239-[I]-125 s.
12. Čítanka pro pátou třídu českých středních škol / Sestavil Dr. Josef Straka -- Dotisk pro školní rok 1948/49. Praha: Bursík a Kohout, 1948 -- XXXII-192-[III]
13. Čítanka pro vyšší třídy středních škol: Pro pátou třídu gymnasií, reálných a ref. reál. gymnasií a reálek: Výbor z české literatury doby staré a střední a vybrané ukázky epiky veršované. Díl I /Sestavil Dr. Antonín Procházka ... – dotisk. V Praze: Česká grafická Unie, 1948 -- 187 s.
14. Čítanka pro vyšší třídy středních škol. Díl II., pro šestou třídu gymnasií a reálných gymnasií, Výbor z české literatury doby nové (od doby obrozenecké až do roku 1848), vybrané ukázky světové poesie romantické a epické prózy (novela a román) / Sestavil Dr. Antonín Procházka - Vydání G., V Praze : Česká grafická Unie, 1948 -- X-239-[I] s.
15. Čítanka pro 4. třídu středních škol / Zprac. Josef Šlajer a Josef Zachystal; Výběr obr.: Libuše Banovská a Bohdan Lacina -- 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství, 1950 -- 406, [1] s.
16. Čítanka pro třetí třídu středních škol / Zprac. Pravoslav Hykeš a Vilém Pech; Výběr obr.: Libuše Banovská a Bohdan Lacina -- 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství, 1950 -- 375, [1] s.
17. Čítanka pro 2. třídu středních škol / Zprac. Oldřich Audy, Josef Hrabák a František Tencík ; Výběr obr.: Bohdan Lacina a Libuše Banovská -- 2. vyd. Praha: Státní nakladatelství učebnic, 1951 -- 303, [1] s.
18. Čítanka pro 4. třídu středních škol / Zprac. Josef Šlajer a Josef Zachystal ; Výběr obr.: Libuše Banovská a Bohdan Lacina -- 2. vyd. Praha: Státní nakladatelství učebnic, 1951 -- 406, [1] s.

19. Čítanka pro první třídu středních škol / Autoři: Karel Dvořák a Rudolf Schams ; Výběr obr.: Libuše Banovská -- 2. vyd. Praha: Státní nakladatelství učebnic, 1951 -- 287, [1] s.
20. Čítanka pro třetí třídu středních škol / Autoři: Pravoslav Hykeš a Vilém Pech; Výběr obr.: Libuše Banovská a Bohdan Lacina -- 2. vyd. Praha: Státní nakladatelství učebnic, 1951 -- 377, [1] s.
21. Čítanka pro 2. třídu středních škol / Autoři: Oldřich Audy, Josef Hrabák, František Tencík ; Výběr obr.: Bohdan Lacina a Libuše Banovská -- 3. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1952 -- 239, [1] s. ISBN (Váz.)
22. Čítanka pro 4. třídu středních škol / Zprac. Josef Šlajer a Josef Zachystal - 3.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1952 -- 315, [1] s.
23. Čítanka pro první třídu středních škol / Autoři: Karel Dvořák a Rudolf Schams ; Výběr obr.: Libuše Banovská -- 3. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1952 -- 242, [1] s. ISBN (Váz.)
24. Čítanka pro třetí třídu středních škol / Autoři: Pravoslav Hykeš a Vilém Pech; Výběr obr.: Libuše Banovská a Bohdan Lacina -- 3. vyd. Praha: Státní nakladatelství učebnic, 1952 -- 307, [1] s.
25. Čítanka pro 2. třídu středních škol / autoři: Oldřich Audy, Josef Hrabák, František Tencík; vložku zprac. Oldřich Audy; výběr obr.: Bohdan Lacina a Libuše Banovská -- 4. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1953 -- 271, [1] s. ISBN (Váz.)
26. Čítanka pro třetí třídu středních škol / Pravoslav Hykeš a Vilém Pech; Výběr obr.: Libuše Banovská a Bohdan Lacina -- 4. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1953 -- 322, [1] s.
27. Čítanka pro 2. roc[ník] středních všeobecně vzdělávacích škol / Zprac. Svatopluk Cenek, Milan Jungmann, Milan Maralík -- 4., nezm. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1963 -- 271, [1] s.
28. Čítanka pro 3. ročník středních všeobecně vzdělávacích škol (pro 11., 12. ročník) : Pokusná učebnice / Zprac. Miloslav Štěpánek za spolupráce Svatopluka Cenka a Jana Petrmichla -- 4., nezm. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1963 -- 264, [6] s.
29. Čítanka pro 2. ročník středních všeobecně vzdělávacích škol / Zprac. Svatopluk Cenek, Milan Jungmann a Milan Maralík -- 5., nezm. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1964 -- 271, [1] s. ISBN (Váz.)
30. Čítanka pro 3. ročník středních všeobecně vzdělávacích škol: Pokusná učebnice / Zprac. Miloslav Štěpánek za spolupráce Svatopluka Cenka a Jana Petrmichla -- 5., nezm. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1964 -- 265, [5] s. ISBN (Váz.)
31. Čítanka pro střední školy 1 / Jan Červenka, Jaroslava Hrabáková, Karel Dvořák; Karel Dvořák- 1. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1969 -- 428 s. ISBN (váz.)
32. Čítanka pro střední školy. 2. [sv. / Autoři:] Svatopluk Cenek, Marie Koukalová - 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1969 -- 435, [1] s.
33. Čítanka pro střední školy 1 / Jan Červenka, Jaroslava Hrabáková, Karel Dvořák; Karel Dvořák- 1. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1969 -- 428 s. ISBN (váz.)
34. Čítanka pro střední školy. 3. [část / Autoři:] Zdenek Kožmín, Milan Suchomel ; Fot.: Karel Kuklík a [kol.] -- 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1970 -- 604, [2] s.
35. Čítanka III pro střední školy / Svatopluk Cenek, Vlasta Libosvárová -- Vyd.1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1972 -- 287 s. ISBN (Brož.)
36. Čítanka pro střední školy: pomocná kniha pro 4. ročník / Milan Zeman, Štěpán Vlašín -- 2. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 1974 -- 219 s.
37. Čítanka pro střední školy III / Svatopluk Cenek, Vlasta Libosvárová -- 2. dopl. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1976 -- 287 s.
38. Čítanka pro střední školy. 2 / Svatopluk Cenek, Václav Kučera -- 1. vyd. /Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 1976 -- 327 s.
39. Čítanka IV pro střední školy / Milan Zeman, Vlastislav Hnízdo -- 3. rozšíř. vyd./ Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1977 -- 394 s.

40. Čítanka pro střední školy / Karel Dvořák -- 3. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1978 -- 334 s.
41. Čítanka pro střední školy II / Svatopluk Cenek, Václav Kučera -- 2. vyd. /Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1978 -- 327 s.
42. Čítanka IV pro střední školy / Milan Zeman, Vlastislav Hnízdo -- 4. vyd. /Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1979 -- 394 s.
43. Čítanka I pro střední školy / Karel Dvořák -- 4. vyd. /Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1980 -- 334 s.
44. Čítanka II : učebnice pro střední školy / Svatopluk Cenek, Václav Kučera -- 3. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1980 -- 327 s.
45. Čítanka 4 pro střední školy: pomocná kniha pro 4. ročník středních škol / Milan Zeman, Vlastislav Hnízdo -- 5. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1981 -- 394 s.
46. Čítanka II pro střední školy / Svatopluk Cenek, Václav Kučera -- 4. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1982 -- 327
47. Čítanka III pro střední školy / Svatopluk Cenek, Vlasta Libosvárová -- 5. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1982 -- 286 s.
48. Čítanka 1 : Alternativní učebnice pro 1. ročník středních škol / Jitka Černíková, Věra Martinková -- 1. vyd. Praha: Trizonia, 1991 -- 335 s. ISBN 80-900953-9-9
49. Čítanka literatury pro 4. ročník středních škol / Miloslav Hoznauer -- 1. vyd. Praha: Fortuna, 1991 -- 257 s. ISBN 80-85298-27-9 (brož.)
50. Čítanka 2 : alternativní učebnice pro 2. ročník středních škol / Jitka Černíková, Věra Martinková -- 1. vyd. Praha: Trizonia, 1992 -- 351 s. ISBN 80-85573-05-9
51. Čítanka české a slovenské literatury pro 3. ročník středních škol (od desátých let dvacátého století do konce druhé světové války) -- 1. vyd. Praha: Fortuna, 1992 -- 318 s. ISBN 80-85298-62-7 (brož.)
52. Čítanka české a slovenské literatury pro 3. ročník středních škol / Jiří Holý, Vladimír Forst, Emil Lukeš; Emil Lukeš -- 1.vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 1992 -- 345 s. ISBN 80-04-25929-4
53. Čítanka české a světové literatury pro 2. ročník středních škol: 19. století a začátek 20. století /Vladimír Forst -- 1. vyd. Praha: Fortuna, 1993 -- 309 s. ISBN 80-7168-046-X (brož.)
54. Čítanka 4 : Alternativní učebnice pro 4. ročník středních škol / Vera Martinková, Daniela Fochová -- 1. vyd. Praha: Trizonia, 1994 -- 384 s. ISBN 80-85573-35-0 (váz.)
55. Čítanka 1 : učebnice pro 1. ročník středních škol / Vera Martinková, Zdenka Kučerová, Daniela Fochová ; Daniela Fochová -- 2. přeprac. vyd. Praha: Trizonia, 1997 -- 431 s. ISBN 80-85573-58-X (váz.)
56. Čítanka literatury pro 4. ročník středních škol / Miloslav Hoznauer -- 2. vyd. Praha: Fortuna, 1997 -- 257 s. ISBN 80-7168-469-4 (brož.)
57. Čítanka pro střední školy / Jaroslav Pech -- 1. vyd. Praha: Svoboda, 1997 -- 209 s. ISBN 80-205-0558-X (brož.)
58. Čítanka 2 : učebnice pro 2. ročník středních škol / Věra Martinková, Zdenka Kučerová -- 4., přeprac. vyd. Praha: Trizonia, 1998 -- 375 s. ISBN 80-85573-82-2 (váz.)
59. Čítanka české a světové literatury 19. století pro 2. ročník středních škol / Vladimír Nezkusil -1. vyd. Praha: Fortuna, 1998 -- 264 s. ISBN 80-7168-582-8 (brož.)
60. Čítanka české a světové literatury 1900-1945 pro 3. ročník středních škol / Vladimír Nezkusil -1. vyd. Praha: Fortuna, 1999 -- 264 s. ISBN 80-7168-649-2 (brož.)
61. Čítanka I. k Literatuře v kostce: pro střední školy / Marie Sochrová -- 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment (nakladatelství), 1999 -- 119 s. ISBN 80-7200-310-0
62. Čítanka k Přehledu české literatury 20. století / Vladimír Prokop -- 1. vyd. Sokolov: O.K. Soft 1999 -- 82 s.

63. Čítanka 3 : pro 3. ročník středních škol / Vera Martinková .../a kol./ -- 4. vyd. / Praha: Tripolia, 2000 -- 351 s. ISBN 80-86448-08-8
64. Čítanka 4 : pro 4. ročník středních škol / Vera Martinková .../a kol./ -- 2. vyd. / Praha: Tripolia, 2000 -- 383 s. ISBN 80-86448-11-8
65. Čítanka české a světové literatury po roce 1945 pro 4. ročník středních škol/ Vladimír Nezkusil.../a kol./ -- 1. vyd. Praha: Fortuna, 2000 -- 263 s. ISBN 80-7168-711-1
66. Čítanka české a světové literatury pro 1. ročník středních škol: Nejstarší literární památky. Počátky českého národního obrození/ Vladimír Nezkusil -- Dotisk 2. vyd. Praha: Fortuna, 2000 -- 298 s. ISBN 80-7168-497-X
67. Čítanka II. k Literatuře v kostce : pro střední školy / Marie Sochrová -- 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment (nakladatelství), 2000 -- 168 s. ISBN 80-7200-383-6
68. Čítanka III. k Literatuře v kostce : pro střední školy / Marie Sochrová -- 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment (nakladatelství), 2000 -- 239 s. ISBN 80-7200-384-4
69. Čítanka 1 : pro 1. ročník středních škol / Vera Martinková .../a kol./ -- 4. vyd. / Praha: Tripolia, 2001 -- 439 s. ISBN 80-86448-14-2
70. Čítanka 2 : pro 2. ročník středních škol / Vera Martinková .../a kol./ -- 6. vyd. /Praha: Tripolia, 2001 -- 383 s. ISBN 80-86448-05-3
71. Čítanka 3 : pro 3. ročník středních škol / Vera Martinková .../a kol./ -- 5. vyd. / Praha: Tripolia, 2001 -- 351 s. ISBN 80-86448-08-8
72. Čítanka 4 : pro 4. ročník středních škol / Vera Martinková .../a kol./ -- 3. vyd. / Praha: Tripolia, 2001 -- 390 s. ISBN 80-86448-11-8
73. Čítanka IV. k Literatuře v kostce : pro střední školy / Marie Sochrová -- 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment (nakladatelství), 2001 -- 223 s. ISBN 80-7200-488-3
74. Čítanka k Přehledu české literatury 20. století / Vladimír Prokop -- 1. vyd. Sokolov: O.K. Soft 2002
75. Čítanka pro 2. ročník gymnázií : učebnice plně vyhovuje Katalogu požadavků ke společné části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury / Josef Soukal -- 1. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 2002 -- 351 s. ISBN 80-7235-183-4
76. Čítanka 1 : antologie textu pro 1. a 2. ročník středních škol / Alois Bauer -- 1. vyd. Olomouc: Rubico, 2003 -- 186 s. ISBN 80-85839-91-1
77. Čítanka 2 : antologie textu z české a světové literatury pro 3. a 4. ročník středních škol / Alois Bauer, Jana Vrajová -- 1. vyd. Olomouc: Rubico, 2003 -- 233 s. ISBN 80-7346-002-5
78. Čítanka 1 k literatuře v kostce: pro střední školy. Starověk, středověk, renesance, humanismus, baroko, klasicismus, národní obrození / Marie Sochrová -- 2. vyd. /Havlíčkův Brod: Fragment (nakladatelství), 2004 -- 119 s. ISBN 80-7200-973-7
79. Čítanka 2 k literatuře v kostce: pro střední školy. Romantismus, realismus, česká a slovenská literatura 19. století, literární moderna / Marie Sochrová -- 2. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment (nakladatelství), 2004 -- 168 s. ISBN 80-7200-974-5
80. Čítanka 3 k literatuře v kostce: pro střední školy. Česká literatura přelomu 19. a 20. století, česká a světová literatura 1. pol. 20. století/ Marie Sochrová -- 2. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment (nakladatelství), 2004 -- 239 s. ISBN 80-7200-976-1
81. Čítanka 4 k literatuře v kostce : pro střední školy. česká a světová literatura 2. pol. 20. století /Marie Sochrová -- 2. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment (nakladatelství), 2004 -- 223 s. ISBN 80-7200-977-X
82. Čítanka pro 4. ročník gymnázií : učebnice plně vyhovuje Katalogu požadavků ke společné části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury / Josef Soukal a kol. -- 1. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství 2004 -- 326 s. ISBN 80-7235-270-9
83. Čítanka 2 : k Literatuře - přehledu SŠ učiva / [Markéta Kostková] -- 1. vyd. Třebíč: Petra Velanová, 2006 -- 207 s. ISBN 80-902571-9-4 (brož.)

84. Čítanka: k Literatuře - přehledu SŠ učiva / [Lenka Krausová, Lukáš Foldyna] - 1. vyd. Třebíč: Petra Velanová, 2006 -- 207 s. ISBN 80-86873-01-3 (brož.)
85. Čítanka: česká a světová literatura 1945 - 2006 / Věra Martinková a kol. -- 3. vyd. v nakl. Tripolia, (celkové 4. vyd.) Praha: Tripolia, 2007 -- 415 s. ISBN 978-80-86448-35-0 (brož.)
86. Čítanka I. k Literature v kostce : pro střední školy / Marie Sochrová - 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment (nakladatelství), 2007 -- 140 s. ISBN 978-80-253-0186-9 (brož.)
87. Čítanka II. k Literatuře v kostce : pro střední školy / Marie Sochrová - 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment (nakladatelství), 2007 -- 180 s. ISBN 978-80-253-0187-6 (brož.)
88. Čítanka III. k Literatuře v kostce : pro střední školy / Marie Sochrová ; [kresby Pavel Kantorek] - 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment (nakladatelství), 2007 -- 192 s. ISBN 978-80-253-0188-3 (brož.)
89. Čítanka IV. k Literatuře v kostce : pro střední školy / Marie Sochorová ; [kresby Pavel Kantorek] -- 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment (nakladatelství), 2007 -- 200 s. ISBN 978-80-253-0361-0 (brož.)
90. Čítanka k Literatuře 19. a počátku 20. století : (od romantiku po buřiče) : (pro výuku literatury na středních školách) / [sestavil Vladimír Prokop] -- 1. vyd., dotisk v roce 2008. Sokolov : O.K.-Soft, 2008 -- 65 s. ISBN 80-238-9820-5 (v knize neuvedeno : brož.)
91. Čítanka 1 : [pro 1. ročník středních škol] / Vera Martinková a kol. - 1. vyd. v Nakladatelství Fraus, (Celkově 5.) Plzeň : Fraus, 2009 -- 439 s. ISBN 978-80-7238-907-0 (brož.)
92. Čítanka 2 : [pro 2. ročník středních škol] / Vera Martinková a kol. - 1. vyd. v Nakladatelství Fraus, (Celkově 7.) Plzeň : Fraus, 2009 -- 383 s. ISBN 978-80-7238-908-7 (brož.)
93. Čítanka 3 : [pro 3. ročník středních škol] / Vera Martinková a kol. -- 1. vyd. v Nakladatelství Fraus, (Celkově 6.) Plzeň : Fraus, 2009 -- 351 s. ISBN 978-80-7238-909-4 (brož.)
94. Čítanka 4: česká a světová literatura 1945-2006 : [pro 4. ročník středních škol] / Věra Martinková a kol. -- 1. vyd. v nakl. Fraus (celkové 5.) Plzeň : Fraus, 2009 -- 415 s. ISBN 978-80-7238-895-0 (brož.)

Příloha 2

Eduard Petiška – Staré řecké báje a pověsti

PROMÉTHEUS

Modrá obloha se zhlížela ve vodách a vody byly plné ryb. V povětří létala hejna ptáků a na zemi se pásala na lukách stáda. Ale nikdo stáda nehlídal, nikdo nelovil ryby a nikdo nenaslouchal ptačímu zpěvu. Na zemi chyběl člověk.

Smutně bloudil po zemi Prométheus, potomek božského rodu Titánů, a marně hledal živé bytosti, které by chodily vzpřímeně jako on a které by se mu podobaly tváří. Viděl však hlínu, dávající život trávě, rostlinám a stromům, a spatřil husté deště, snášející se na zem. Dešťová vody udržovala v přírodě život, a tam, kde nepršelo, umíraly stromy i keře a narůstala poušť. Když Prométheus poznal sílu země a vody, smísil hlínu s dešťovou vodou a vytvořil sochu prvního člověka. Podobala se bohům. Pallas Athéna, bohyně jasného rozumu a moudrosti, vdechla neživé soše ducha a šedivá hlína zrudověla, začalo v ní bušit srdce a doposud nehybné nohy a paže učinily první pohyby. Tak poslal Prométheus na svět první lidi.

Dlouho lidé nevěděli, jak užívat ducha - daru Pallas Athény. Žili jako malé děti. Viděli, ale nepoznávali, slyšeli, ale nerozuměli, chodili po zemi jako ve snu. Nedovedli pálit cihly, ani přitesávat trámy, ani stavět domy. Jako mravenci se hemžili po zemi i pod zemí v temných koutech slují. Nevěděli dokonce, že se jaro střídá s létem, léto s podzimem a podzim se zimou.

Tu se vydal Prométheus mezi lidi a učil je stavět domy, učil je číst, psát a počítat a rozumět přírodě. Naučil lidi zapřahat zvířata do jha i sestrojovat povozy, aby lidé nemusili nosit břemena na zádech. Ukázal jim, jak se stavějí lodě a jak plachty ulehčí veslařům práci. Vedl je do hlubin země za skrytými poklady. Měď, železo, stříbro i zlato začaly opouštět pod pilnými rukama horníků podzemní ložiska.

Dříve lidé neznali léku, nevěděli, co jim prospívá a co škodí. Prométheus jim poradil, jak mísit hojivé masti a uzdravující léky. Odhalil užaslým lidem všechna umění a lidé se horlivě všemu učili.

Bohové, shromáždění na hoře bohů, na Olympu, pozorovali nedůvěřivě pokolení lidí na zemi, které se naučilo od Prométhea práci, vědám i umění. Zvláště vládce všech bohů, Zeus, se mračil den ode dne víc a víc. Zavolal si Prométhea a řekl mu:

„Naučil jsi lidi pracovat a myslet, ale nenaučil jsi je ještě dobře, jak mají ctít bohy a jak jim obětovat, jak se jim klanět. Víš přece, že na bozích záleží, bude-li rok úrodný nebo chudý, navštíví-li zemi mor nebo blahobyť. Bohové vládnou nad osudy lidí. I já sám vrhám své blesky, kam se mi zachce. Jdi k lidem a řekni jim, aby nám obětovali, nebo je stihne náš hněv.“

„Lidé budou přinášet bohům oběti,“ odpověděl Prométheus, „ale ty, Die, si přijď vybrat, co mají obětovat.“

A Prométheus zabil býka, maso ukryl do býčí kůže a navrch položil žaludek. Na druhou hromadu dal kosti, ale obalil je tukem tak, že je nebylo vidět. Hromada kostí obalených tukem byla větší a zdála se i lepší. Sotva Prométheus všechno připravil, ucítil Zeus příjemnou vůni chystané oběti a sestoupil z nebes na zem k Prométheovi.

Prométheus spatřil Dia a zvolal:

„Bohové, vyberte si, který díl je vám milejší. Co, vládce bohů, vybereš, to budou smrtelní lidé obětovat.“

Zeus poznal, že ho chce Prométheus oklamat. Nedal však najevo hněv a naschvál vyvolil hromadu lesknoucí se tukem.

Prométheus přistoupil s úsměvem k hromadě a odhrnul tuk. Objevily se holé kosti. Když odkryl býčí kůži, zavonělo čerstvé maso. Od těch dob obětovali lidé bohům tuk a kosti, maso si ponechávali pro sebe.

Zeus nenechal smělý Prométheův čin bez trestu. Rozhodl se, že lidem vezme oheň. Připadla jim lepší část, maso, ať je tedy jedí syrové. Vládce bohů poručil ihned mračnům, aby lijákem uhasila všechna ohniště. Divoký vítr rozmetal horký popel a odnesl jej do moře. Tak ztratili lidé oheň, který potřebovali nutně k životu a práci. Nemohli péci chléb ani vařit, kovárny zpusťly a dílny osiřely. Za chladných dnů a mrazivých nocí nebylo kde se ohřát.

Prométheus viděl neštěstí seslané na lidi, cítil s nimi a neopustil je. Věděl, že v Diově paláci

plápolá dnem i nocí jasný oheň. Vplížil se proto v noční tmě na horu Olymp do zlatého paláce vládce bohů. Potichu, nikým nezpozorován, vzal trochu ohně z Diova krbu a ukryl jej v duté holi. S ohněm se vesele vrátil zpátky k lidem. Přinesl jim, po čem tolik toužili.

Zase se pozvedly plameny na lidských ohništích i v dílnách a vůně vařených pokrmů a pečeného masa stoupala k nebesům a dotkla se i nosu vládce bohů. Zeus shlédl na zem a spatřil kouř stoupající z komínů. Rozhněval se zlým hněvem bohů. Ihned určil lidem nový trest. Zavolal k sobě chromého boha Héfaista, který byl vyhlášený umělec. Bydlil pod kouřícími sopkami, kde měl své dílny. Tomu poručil, aby zhotovil sochu krásné dívky. Héfaistos poslechl a zanedlouho stála před Diem nádherná socha, jakou svět neviděl. Zeus jí vdechl život. Bohyně Athéna jí dala skvostný závoj, bělostné roucho a skvělý pás, bohyně krásy, Afrodita, jí dala nadpozemský půvab a Hermes, posel bohů, jí daroval živou řeč a milý a úlisný hlas. Potom ji ověnčili. Zeus jí vložil do rukou zlatou schránku a nazval dívku Pandorou, vším obdařenou. Lstivý Hermes odvedl Pandoru na zem k Prométheovu bratru Epimétheovi.

Prométheus často bratra varoval, aby nepřijímal od bohů žádné dary. Ale Epimétheus při pohledu na krásnou Pandoru zapomněl na všechno varování a na všechny rady. Vlídne jí přijal do domu i se zlatou schránkou. Byl zvědav, co mu bohové ve schránce posílají, a požádal dívku, aby pozvedla víko.

Pandora ochotně schránku otevřela. Se svištěním, kvílením a nářkem vylétly ze zlaté schránky zlé nemoci, bolesti, bída a strasti, zakroužily nad domem a rozletěly se po celém světě, jenž doposud neznal nic z takového zla. I Pandora se polekala a rychle víko zase přiklopila. Všechno zlé ze schránky vylétlo a zbyla v ní jen naděje. Nemoci a strasti ji přitiskly až k samému dnu, a proto jí do světa vyrazilo tak málo.

Nemoci a bída začaly obcházet lidská obydlí a v patách za nimi přicházela smrt. Bolest a těžké myšlenky budily lidi ze spánku a zlé sny jim tížily hrud'. Jen naděje, jenom naděje bylo mezi lidmi málo. Zůstala téměř celá uzamčena v Pandořině schránce.

Diův hněv se snesl i na Prométhea. Vládce bohů vyslal Héfaista s pomocníky, aby přikovali odbojného Prométhea nejtěžšími a nejpevnějšími řetězy k vysoké skále v pohoří Kavkazu. Nerad poslechl Héfaistos rozkazu vládce bohů a přikoval Prométhea ke skále tak těsně, že se nemohl ani pohnout.

Vysoko nad propastí, v které pluly cáry mlh, visel Prométheus mezi nebem a zemí, ale nepokořil se, neprosil Dia o milost. Když Zeus viděl, že Prométheus neprosí o milost a že hrdě nese svůj osud, vyslal za Prométheem na Kavkaz obrovského orla. Orel přilétal každého dne k upoutanému Prométheovi, trhal mu ostrým zobanem játra z těla a živil se jimi. V noci játra Prométheovi znovu narůstala a orel měl ráno připravenou novou potravu. K takovému trápení odsoudil Zeus Prométhea navěky. Uplynulo mnoho let, ale Prométheus se nepodrobil.

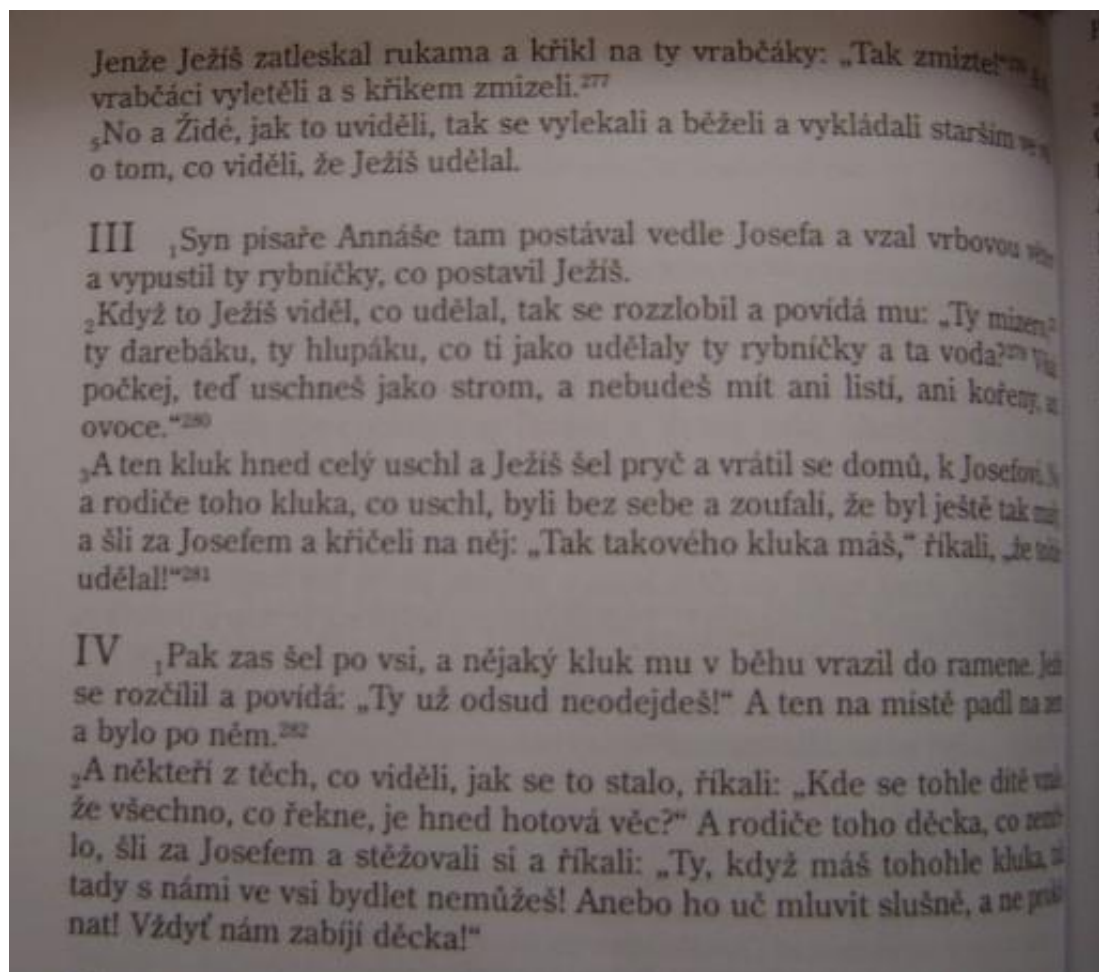
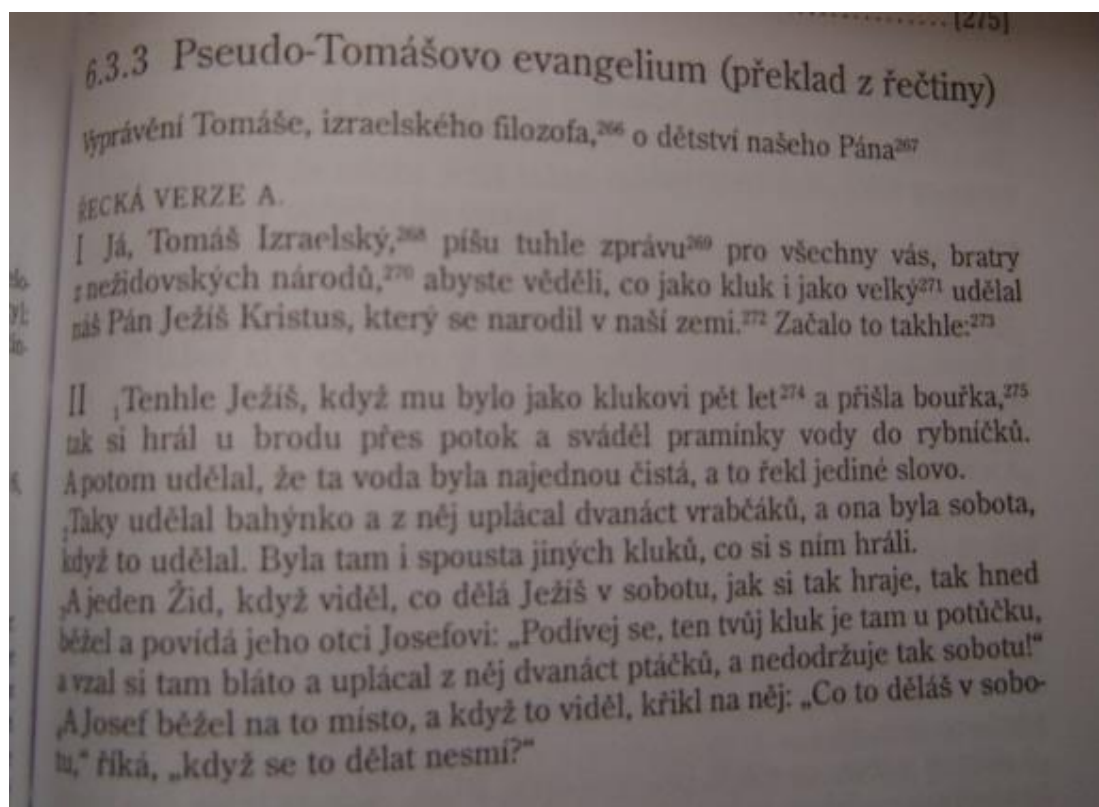
Po staletích, která Prométheus prožil v mukách a osamění, spatřil hrdinu připoutaného ke kavkazské skále Hérakles, syn Dia, vládce bohů. Ubíral se tudy na cestě za zlatými jablky Hesperidek. Právě přilétal orel, aby se nasytil. Hérakles odložil kyj, napjal luk, namířil a jedinou ranou zabil zlého dravce. Potom rozdrtil Prométheovy okovy a daroval mu svobodu. Aby však byl Zeus usmířen a splnila se jeho kletba, musil Prométheus nosit železný prsten, v němž byl zachycen kousek kamene z kavkazské skály. Tak byl Prométheus navěky připoután, jak Zeus určil.

A od těch dob nosí lidé prsteny s kamenem na památku Prométheova činu. Nosí je dodnes, i když už dávno zapomněli na Prométhea, který se nechtěl pokořit před bohy a v neštěstí stál věrně při lidech.

[online]. [cit. 2014-05-22]. Dostupné z:

http://zs2krnov.cz/2012_13/FotoJazykovyKoutek/EduardPetiskaStarereckeBaje.pdf

Biblický kánon a apokryfy

Bible je cennou sbírkou starodávných textů psaných a kompilovaných v průběhu mnoha staletí různými autory. Obsahuje texty, které jsou judaisty a křesťany považovány za svaté, Bohem inspirované. Mezi církvemi však nepanuje shoda v tom, které všechny texty do Bible patří a jak silně se v nich odráží slovo Boží. Duchovní autority v tom nejsou jednotny od samých počátků zrodu náboženských hnutí a církví.

Souhrn autoritativních spisů židovství či křesťanství se nazývá **biblický kánon**. Určuje, které texty jsou součástí Bible. Kánonů však existuje několik.

Židovský (hebrejský, judaistický) kánon

Hebrejský kánon byl uzavírán postupně.^[16]

Skupina textů	Uzavření kánonu
Zákon (Tóra, Torah) - sbírka pěti knih Mojžíšových	400 př.n.l.
Proroci (Nevi'im) - sbírka prorockých textů	200 př.n.l.
Spisy(Kethuvim)	100 n.l.

Dnes většina judaistů považuje za závazný **palestinský kánon** ustavený na přelomu 1. a 2. století n.l. K ustálení poslední části Hebrejské bible - Spisů přispělo rozhodnutí duchovního centra židovského náboženství v Jabne (Jamnii) v Palestině. **Hebrejskou bibli** palestinského kánonu tvoří **24 knih**, někdy bývá označována jako **Tanak (akronym tří skupin Torah, Neviim, Kethuvim)** či **Tenak**. Prvou zmínku o všech 24 knihách kánonu nalezneme v **textu 2.Ezdráš (1.pol 2.stol.n.l.)**^[13]

Úplná shoda zde ale nepanuje a např. etiopští judaisté neuznávají knihu Psalm (Žalmy).

Kánon židovské literatury je však širší než kánon písma. Patří zde např. rabínská literatura.

Samaritánský kánon

Do kánonu jsou zařazeny pouze knihy Tóry a kniha Jozue.^[13]

Samaritánský Pentateuch je v lecčemž odlišný od másoretských hebrejských textů a tedy i od překladů Pentateuchu, které známe my. Centrum Samaritánské náboženské společnosti je ve městě Nabalus a zde jsou umístěny i staré rukopisy Pentateuchu (je psán starším typem hebrejského písma).

Křesťanský kánon

Křesťané přidali do své Bible několik dalších mladších textů. Původní předkřesťanskou část Bible označují jako **Starý zákon** (Old Testament). Novější křesťanské texty nesou souhrnné označení **Nový zákon** (New Testament). *Starý zákon* zpravidla odpovídá *Hebrejské bibli*, knihy jsou ale jinak rozděleny a počítány (39 knih). Ani u křesťanů však nepanuje v otázce biblického kánonu shoda :

Protestanti zahrnují do svého kánonu 39 knih starozákonních a dále 27 křesťanských knih Nového zákona.

Římskokatolíci se řídí starozákonním kánonem alexandrijským. Ten zahrnuje navíc knihy deuterokanonické (7 knih a dodatky ke starozákonním knihám Daniel a Ester), tedy celkem 46 knih. U knih Nového zákona panuje shoda s protestanty (27 knih).

Pravoslavní považují za kanonické několik dalších textů označovaných ostatními jako apokryfy (1.Ezdráš, 3. a 4.Makabejských atd.).

Etiopští pravoslavní uznávají navíc další knihy a ze všech zde uvedených církví jich mají ve svém kánonu nejvíce (81 knih).

Syrští křesťané uznávají v novozákonním kánonu pouze knihy obsažené v Pešitě (22 knih, chybí zde 2J, 3J, 2P, Žd, Zj).^[13]

Kanonizace křesťanských textů proběhla kolem let 170 až 220 n.l.^[11] Podle díla *Dějiny křesťanství*^[12] existovalo na konci 2.stol.n.l. ohromné množství písemného materiálu, který pokrýval širokou oblast různých nauk, mnohdy si vzájemně protřečících. Křesťanské církve tato skutečnost trápila. Vznikly dva směry kanonizace. Radikální směr, který zastupoval např. Markión, redukoval Nový zákon pouze na *autentický pavlovský korpus*.^[14] Ježíš jako historická postava v textech mizel a docházelo k naprostému odtržení helenizovaného křesťanství od původního judaismu.

Opačný trend znamenal naopak široce pojatý kánon, který by prohloubil přitažlivost učení pro co nejširší skupinu věřících. Znamenal však existenci mnoha teologických, etických i historických rozporů. Proto byla později (3. až 5.století) mnohá evangelia opět z kánonu vyjímána. Jiná díla byla v kánonu ponechána jen proto, že byl jejich autorovi připsán i text cizí, a nebezpečně znějící původní dílo tak bylo otupeno (např. evangelium Janovo a jemu později připsané tři epištoly). Mezi navzájem si konkurujícími středisky křesťanství, a nejvíce mezi východní a západní skupinou, docházelo k neustálému boji o podobu kánonu. Texty považované některými autoritami za jednoznačně kanonické byly jinými autoritami z kánonu odstraňovány. V prvních třech stoletích n.l. kolovalo mezi křesťany přibližně 200 různých evangelií. Z nich byly nakonec do Nového zákona vybrány čtyři.

Celý proces kanonizace byl v podstatě dovršen roku 367, kdy Athanasios uvedl soupis kanonizovaných textů.^[12] Prvý kompletní soupis kanonických knih pochází z roku 382. O kánonu se však stále vedly diskuze, nejvíce snad o knize *2.list Petrův a Zjevení*.^[13] Většina křesťanských církví však v novozákonním kánonu ponechala 27 knih a z hebrejské Bible převzala 39 knih.

Křesťanský apologeta R.Sisson^[15] píše:

Ve skutečnosti, se po smrti Ježíše objevila celá záplava knih, ve kterých se tvrdilo, že jsou inspirovány... Spory o to, které z nich jsou pravé, byly tak silné, že probíhaly po staletí. Nakonec, v pátém století, skupina církevních hodnostářů svolala koncil a nechala hlasovat. 66 knih zahnutých do naší Bible bylo prohlášeno za Písmo volbou 568 proti 563.

Ovšem i mezi křesťany lze nalézt skupiny věřících, které přijímají jako boží slovo i texty mnohem mladší. Mormoni například na stejnou úroveň jako Bibli staví i *Knihu Mormon*.

[online]. [cit. 2014-06-10]. Dostupné z: <http://www.myty.cz/view.php?cislocianku=2005040004>